

Certifieringsregel för

Brunnsborrhare

- Behörighet AB
- Behörighet ABS
- Behörighet B

Förord

Certifiering innebär bestyrkande från en oberoende tredjepart att personen uppfyller krav i standard eller annan form av specifikation. Certifiering av personer vid RISE baseras på standarden SS-EN ISO/IEC 17024.

Denna certifieringsregel anger villkor för certifiering av Brunnsbore

Certifieringsregeln är framtagen med hjälp av en referensgrupp. Referensgruppen består av relevanta intressenter i den aktuella branschen. Revidering av certifieringsregeln kan bli aktuell som en följd av erfarenheter av certifieringsregelns tillämpning. RISE äger certifieringsregeln.

I Sverige råder stor frihet på arbetsmarknaden för många yrkesgrupper att verka utan krav på yrkesbevis eller krav på fackutbildning. Genom att vi på RISE blir anlitate för att utföra oberoende granskningar och att ställa ut certifikat, kan vi på så sätt hjälpa till att validera och kvalitetssäkra yrkeskompetenser. Detta ger en ökad trovärdighet för yrkesutövarna, samtidigt som det kan skapa visshet för de certifierades uppdragsgivare.

Borås 2022-01-26

Stina Broberg Bergkvist

RISE Research Institutes of Sweden AB
Certifiering

Huvudkontor:
Box 857
SE-501 15 BORÅS
Sweden

Telefon +46 10 516 50 00

E-mail info@ri.se
Internet www.ri.se

Personcertifiering nås via
Box 553
SE-371 23 KARLSKRONA
Sweden

Telefon +46 10 516 63 00

E-mail fragor.person@ri.se
Internet www.ri.se/personcertifiering

Innehållsförteckning

Förord	2	
Innehållsförteckning		3
1. Omfattning		4
1.1	Övergångsregler	4
1.2	Arbetsbeskrivning	4
1.3	Bakgrund	4
1.4	Behörighet	4
2. Krav på utbildning, erfarenhet och kompetens		5
2.1	Utbildning	5
2.1.1	Behörighet AB	5
2.1.2	Behörighet ABS	5
2.1.3	Behörighet B	6
2.2	Arbetslivserfarenhet	6
2.2.1	Behörighet AB samt ABS	6
2.2.2	Behörighet B	6
2.2.3	Tjänstgöringsintyg	7
2.3	Lämplighet	7
2.4	Försäkring	7
2.5	Rapport till SGU	7
3. Certifieringsprocessen		7
3.1	Allmänt	7
3.2	Ansökan	7
3.3	Granskning av ansökan	8
3.4	Examination - tentamen	8
3.4.1	Behörighet AB	8
3.4.2	Behörighet ABS	8
3.4.3	Behörighet B	8
3.4.4	Krav på godkänt resultat	8
3.5	Granskning och beslut	9
3.6	Certifikatets giltighet och årsrapportering	9
3.7	Förnyelse av certifiering	10
3.7.1	Ansökan om förnyelse	10
3.7.2	Arbete i väsentlig omfattning	10
3.8	Innehavarens informationskyldighet	10
3.9	Förändringar i certifieringen	10
4. Övriga villkor för certifiering		11
4.1	Klagomål	11
4.2	Återkallande av certifikat	11
4.3	Marknadsföring	11
5. Referenser		11

1. Omfattning

Denna regel omfattar certifiering av personer i rollen som brunnsborrhare. I de fall certifieringsregeln hänvisar till lagar, föreskrifter, standarder etc så är det alltid den senaste versionen/ändringen som gäller.

Denna certifieringsregel skiljer sig från tidigare version främst genom att en ny behörighet införs, ABS. Det är i stort sett samma som tidigare AB. Skillnaden är att i den nya behörigheten är det krav på att den certifierade ska ha avlagt godkänt svetsprov. Nytt är också att krav på intyg om lämplighet införs. Utöver detta finns en ändring i samband med omcertifiering så att seniora borrhare med lång erfarenhet och certifiering kan få redovisa något färre borrhuppdrag.

1.1 Övergångsregler

Behörigheten ABS införs 2022-03-01.

Krav på lämplighetsintyg och lättnad vid omcertifiering för seniora borrhare införs direkt när denna certifieringsregel fastställs.

1.2 Arbetsbeskrivning

Arbetsuppgiften för en certifierad brunnsborrhare är primärt att ansvara för att anläggandet av borrhare brunnar sker på ett säkert och fackmässigt sätt (Normbrunn 16). Dels ska borrhare kontrollera att fastighetsägaren har tillstånd för borrhare, exempelvis anläggande av energibrunn, dels ska borrharen iaktta lagkrav (SFS 1975:424) på rapportering av resultatet från borrharen i ett "borrprotokoll" vilket ska sändas in till Brunnsarkivet hos SGU.

1.3 Bakgrund

Denna certifieringsordning togs ursprungligen fram 2004/2005 av SGU i ett samarbete med en referensgrupp där branschorganisationen Borr företagen (fd Avanti och Geotec) och RISE (fd Sitac) ingick. En starkt bidragande orsak var Sveriges nationella miljömål om grundvatten av god kvalitet.

1.4 Behörighet

Behörighet får lämnas för:

- Behörighet Ansvarig Brunnsborrhare (AB)
- Behörighet Ansvarig Brunnsborrhare med svetsintyg (ABS)
- Behörighet Brunnsborrhare (B)

Behörighet AB är avsedd för person som är arbetsledare vid ett brunnsborrhare företag.

Behörighet ABS är avsedd för person som är arbetsledare men även borrhare brunnar.

Behörighet B är avsedd för person som har som huvudsaklig arbetsuppgift att borra brunnar.

2 Krav på utbildning, erfarenhet och kompetens

2.1 Utbildning

Utbildningskraven är olika för de olika nivåerna.

All utbildning ska styrkas med betygskopior eller motsvarande.

2.1.1 Behörighet AB

- Gällande intyg från kurs Heta arbeten.
Utbildaren ska vara godkänd av Brandskyddsföreningen Sverige.
- Gällande utbildningsintyg för kurs "Arbete på väg".
Motsvarande Trafikverkets kompetenskrav på väg, APV, Steg 1.1 Grundkompetens (utbildningsintyg) och Steg 2.1 Arbete med trafik- och skyddsanordningar (certifikat).
Utbildningsintyg och certifikat får inte vara äldre än fyra år.

2.1.2 Behörighet ABS

- Avlagt och bevittnat svetsprov.
Fullt genomsvetsad stumsvets som minst uppfyller kvalitetsnivå D enligt SS-EN-ISO 5817:2014 Svetsning – Smältsvetsförband i stål, nickel, titan och desslegeringar (strålsvetsning undantagen) – Kvalitetsnivåer för diskontinuiteter och formavvikelser, dock med avsteget att sammanlagt 50% rotfel är tillåtet.
Svetsutbildad person som blivit godkänd enligt svetsarprovning SS-EN 9606-1:2013 (eller SS-EN ISO 9606-2:2005 aluminium) eller motsvarande behöver inte avlägga svetsprov enligt ovan.

Ett godkänt svetsprov är giltigt för certifiering i fem år.
- Gällande intyg från kurs Heta arbeten.
Utbildaren ska vara godkänd av Brandskyddsföreningen Sverige.
- Gällande utbildningsintyg för kurs "Arbete på väg".
Motsvarande Trafikverkets kompetenskrav på väg, APV, Steg 1.1 Grundkompetens (utbildningsintyg) och Steg 2.1 Arbete med trafik- och skyddsanordningar (certifikat).
Utbildningsintyg och certifikat får inte vara äldre än fyra år.

2.1.3 Behörighet B

- Avlagt och bevitnat svetsprov.
Fullt genomsvetsad stumsvets som minst uppfyller kvalitetsnivå D enligt SS-EN-ISO 5817:2014 Svetsning – Smältsvetsförband i stål, nickel, titan och desslegeringar (strålsvetsning undantagen) – Kvalitetsnivåer för diskontinuiteter och formavvikelser, dock med avsteget att sammanlagt 50% rotfel är tillåtet.

Svetsutbildad person som blivit godkänd enligt svetsarprovning SS-EN 9606-1:2013 (eller SS-EN ISO 9606-2:2005 aluminium) eller motsvarande behöver inte avlägga svetsprov.

Ett godkänt svetsprov är giltigt för certifiering i fem år.

- Gällande intyg från kurs Heta arbeten.
Utbildaren ska vara godkänd av Brandskyddsföreningen Sverige.
- Gällande utbildningsintyg från kurs "Arbete på väg".
Motsvarande Trafikverkets kompetenskrav på väg, APV, Steg 1.1 Grundkompetens (utbildningsintyg). Utbildningsintyg får inte vara äldre än fyra år.

2.2 Arbetslivserfarenhet

Den sökande ska med intyg eller med annan verifierbar information styrka praktisk erfarenhet.

2.2.1 Behörighet AB samt ABS

Den sökande ska med intyg eller med annan verifierbar information styrka 3 års praktisk erfarenhet som brunnsborrhare i arbetsledande eller ansvarig ställning vid minst 30 brunnar/år under 3 år under senaste 5 årsperioden

Om inte kravet är fullt uppfyllt så kan exempelvis även nedanstående områden vara meriterande:

- entreprenadbörning (precisionsbörning)
- renovering av borrhare brunnar
- RD-pålning (borrpålning)
- geoteknisk börning

2.2.2 Behörighet B

Den sökande ska med intyg eller med annan verifierbar information styrka praktisk erfarenhet enligt ett av följande alternativ:

- 18 månaders praktisk erfarenhet som brunnsborrhare med medverkan vid minst 45 brunnar
- medverkan vid sammanlagt 150 börningar

Om inte krav är fullt uppfyllda så kan exempelvis även nedanstående områden vara meriterande

- entreprenadbörning (precisionsbörning)
- renovering av borrhare brunnar
- RD-pålning (borrpålning)
- geoteknisk börning

2.2.3 Tjänstgöringsintyg

Erfarenheten styrks med tjänstgöringsintyg eller annan likvärdig dokumentation. Med intyg menas ett dokument som redovisar den sökandes erfarenhet, men har en annan person än den sökande som intyggivare. Intyggivaren kan vara arbetsgivare, uppdragsgivare eller annan betrodd person som har kompetens och möjlighet att utöva insyn i den sökandes yrkesbana. Certifieringsorganet kontrollerar regelbundet med stickprov att intygade uppgifter är med verkligheten överensstämmande.

2.3 Lämplighet

Sökandes lämplighet för uppgiften skall styrkas med ett lämplighetsintyg, exempelvis från arbetsgivare eller uppdragsgivare. Det skall framgå att intyggivaren anser att sökande är lämplig för de uppgifter som åligger en certifierad brunnsbörare.

Lämplighetsintyg och tjänstgöringsintyg får inte skrivas av samma person.

Lämplighetsintyget bör inte vara äldre än 1 år

2.4 Försäkring

Brunnsbörare ska omfattas av giltig ansvars- och miljöansvarsförsäkring som täcker att ansvarsbelopp av minst 120 pbb.

2.5 Rapport till SGU

Företaget ska ha gjort lagstiftad rapportering om brunnsborring till SGU.

3 Certifieringsprocessen

3.1 Allmänt

För att bli certifierad som brunnsbörare behöver aktiviteterna i nedanstående certifieringsprocess följas. Vissa aktiviteter åligger den sökande att utföra och andra aktiviteter åligger RISE att utföra.

3.2 Ansökan

Ansökan sker i följande steg:

- a) Den sökande ansöker om certifiering via ansökan som finns på RISE webbplats under personcertifiering. I och med att ansökan skickas in accepteras "RISE allmänna villkor" och "Generella villkor för personcertifiering" samt RISE hantering av personuppgifter (GDPR).
- b) Den sökande faktureras en ansökningsavgift. Oavsett om den sökande uppfyller kraven eller inte, sker det ingen återbetalning.
- c) Den sökande får tillgång till RISE kundportal genom en aktiveringskod som skickas ut efter ansökan. Den sökande loggar in till RISE kundportal och laddar där upp intyg och andra dokument som krävs för bedömning av den sökandes kompetens för certifiering.

3.3 Granskning av ansökan

Vid granskningen av ansökan kontrollerar RISE att ansökan är komplett, och att ansökan kan hanteras inom reglerna. Den sökandes redovisade kompetens bedöms av RISE certifieringsingenjör. Om certifieringsingenjören bedömer att ansökan inte är fullständig behöver den sökande komplettera med ytterligare information eller dokument. Utöver granskning av ansökan krävs att den sökande har skrivit ett godkänt kunskapsprov i regi av RISE (se examination) för att bli certifierad.

3.4 Examination - tentamen

Examination innebär att kandidaten genomgår kunskapsprovning. Provningsen sker i form av tentamen. För att kunna bli certifierad ska denna provning vara slutförd med godkänt resultat. Denna provning bokas via RISE eller via utbildningsföretag som RISE har avtal med.

Kunskapsprovets omfattning framgår av aktuell litteraturlista.

En godkänd tentamen kan användas som underlag till certifiering i 2 år efter tentamenstillfället. Dock kan eventuella väsentliga ändringar i lagstiftning göra att en tidigare tentamen blir inaktuell och att en ny tentamen kan krävas i direkt anslutning till ansökningstillfället.

3.4.1 Behörighet AB

Tentamen består av två delar:

- juridik
- praktisk hydrogeologi

3.4.2 Behörighet ABS

Tentamen består av två delar:

- juridik
- praktisk hydrogeologi

Även frågor om svetsning ingår.

3.4.3 Behörighet B

Tentamen är en del:

- praktisk hydrogeologi och juridik

3.4.4 Krav på godkänt resultat

Kandidaten ska styrka sin kunskap inom området genom att uppnå godkänt resultat på en grundläggande tentamen som består av flervalsfrågor och essäfrågor. Tentamen tillhandahålls av RISE. För att uppnå godkänt resultat ska kandidaten klara 70 % av maxpoängen. Kraven på godkänt resultat gäller vid nyansökan och förnyelseansökan (vid omcertifiering).

Om kandidaten inte uppfyller kraven på godkänt resultat vid tentamina för nyansökan och förnyelseansökan kan omtentamen ske. Efter tre underkända tentamina måste kandidaten ha ett uppehåll på minst 6 månader innan ny omtentamen kan ske. Ny tentamen upprättas vid varje omtentamen.

Vid förnyelse av certifiering kan den sökande ha rätt till förenklad kunskapsprovning se 3.7.2.

3.5 Granskning och beslut

När granskningen av kandidatens kompetens är färdigbehandlad lämnas ärendet över till en certifieringsingenjör som inte har varit involverad i handläggningen inför beslut. När ett beslut är fattat skickar RISE ut beslutsbeskedet. Aktuell status i handläggningen av ärendet går alltid att utläsa i kundportalen.

När beslut om certifiering är fattat kan den certifierade kunden logga in på kundportalen för att ladda hem ytterligare kopia på certifikatet. Får kandidaten avslag på ansökan om certifikat redovisas skälen för detta. Kandidaten har möjlighet att överklaga beslutet i enlighet med "Generella villkor för personcertifiering".

3.6 Certifikatets giltighet och årsrapportering

Giltighetstiden för certifikatet är fem år. Certifikatet gäller under förutsättning att certifikatsinnehavaren årligen har sänt in årsrapport till RISE som redovisar genomförda borrhningar samt information om eventuellt genomförd fortbildning.

Den försäkring som den certifierade omfattas av i sin verksamhet som brunnsborrhare ska vara giltig under hela certifieringstiden.

Årsrapportering ska visa antalet borrhningar, minst 30 brunnar/år eller verksamhet inom meriterande område i väsentlig omfattning. Även "nollrapportering" ska lämnas in, det vill säga om certifikatsinnehavaren inte haft några uppdrag eller utbildningar under certifieringsperioden. Certifierad brunnsborrhare, som för enstaka år inte kan redovisa någon aktiv brunnsborrningsverksamhet, kan i vissa fall få beviljad dispens om särskilda skäl föreligger.

Den certifierade ska även:

- Under certifieringsperioden uppfylla sin rapporteringsskyldighet till SGU.
- Inneha ansvarsförsäkring som innefattar den certifierade borrharen. Ansvarsförsäkring ska finnas tecknad under hela certifieringsperioden.

Det är certifikatsinnehavarens ansvar att bevaka de datum som gäller för årsrapportering och certifikatets giltighet, samt att höra av sig till RISE i god tid för årsrapportering och förnyelse av certifikatet. I regel är dock RISE behjälpliga med detta.

För granskning av årsrapport fakturerar RISE en avgift.

3.7 Förnyelse av certifiering

3.7.1 Ansökan om förnyelse

När innevarande certifieringsperiod går ut för ett certifikat har certifikatsinnehavaren möjlighet att certifiera om sig för en ny period. Förnyelse kan göras inom ett år efter att tidigare certifiering gått ut. Förnyelsen följer samma process som vid en ny ansökan om certifiering.

Vid ansökan om förnyelse ska den sökande skicka in:

- a) Ansökan om förnyelse, se 3.2
- b) Årsrapport för det senaste året, se 3.6
- c) Lämplighetsintyg, se 2.3
- d) Kopia på giltigt försäkringsbevis, se 2.4
- e) Intyg om genomförd godkänd tentamen, se 3.4
- f) Gällande intyg från kurs Heta arbeten, se 2.1
- g) Intyg från kurs "Arbete på väg", se 2.1
- h) Intyg om att den certifierade eller dennes arbetsgivare har uppfyllt sin skyldighet att rapportera borrhare till brunnsarkivet, SGU.

För denna granskning fakturerar RISE en ansökningsavgift.

Om den sökande inte uppfyller förnyelsekraven kan ansökan istället hanteras som en ansökan om ny certifiering.

3.7.2 Arbete i väsentlig omfattning

Vid förnyelse av certifiering har den sökande rätt till förenklad kunskapsprövning under förutsättning att den sökande har arbetat i väsentlig omfattning under certifikatets giltighetstid.

Arbete i väsentlig omfattning bör motsvara i genomsnitt 30 brunnar/år eller verksamhet inom meriterande område i väsentlig omfattning (meriterande område framgår i 2.2).

Om borrharen är senior (50 år eller äldre) och har varit certifierad i 10 år (2 perioder) ska borrharen styrka i genomsnitt minst 10 brunnar/år samt uppfylla övriga krav i 3.7 för att kunna förnya certifikatet.

Saknas arbete i väsentlig omfattning kan certifikat förnyas genom att förenklad kunskapsprövning ersätts med kunskapsprövning för nycertifiering (dvs tentamen blir mer omfattande).

3.8 Innehavarens informationsskyldighet

Innehavaren av certifikatet ska utan dröjsmål informera RISE om ändringar i förhållanden som kan påverka förmågan att uppfylla kraven för certifieringen.

3.9 Förändringar i certifieringen

När det sker ändringar i certifieringsregeln som kräver ytterligare utvärdering kommer RISE att informera om vad som krävs av den certifierade för att uppfylla de ändrade kraven.

4 Övriga villkor för certifiering

4.1 Klagomål

Det är möjligt att rapportera klagomål mot en person som RISE har certifierat. Klagomålet ska vara skriftligt och ska handla om brister som har en tydlig koppling till kraven i denna certifieringsregel. RISE bekräftar till den klagande om klagomålet är relaterat till aktiviteter som RISE är ansvarig för. RISE utreder klagomålet och både den certifierade och den klagande får yttra sig i ärendet. Båda parter får information under utredningens gång. Beslut i klagomålet fattas av en person som inte har varit involverad i det uppdraget som klagomålet avser. Beslutet meddelas den klagande. Civilrättsliga tvister hanteras av domstol. Klagomål mot RISE certifieringsbeslut eller avslag om certifiering hanteras av RISE Certifieringsstyrelse.

4.2 Återkallande av certifikat

Utfärdat certifikat kan återkallas av RISE, tillfälligt eller definitivt, om villkoren för certifieringen inte är uppfyllda. Detta och andra specifika villkor för personcertifiering framgår av "Generella villkor för personcertifiering" i RISE INFO 2010:33.

4.3 Marknadsföring

En person med giltigt certifikat har möjlighet att marknadsföra detta genom att använda certifieringsmärket eller logotyp från RISE. Villkor för användningen av märken och logotyper framgår av information på RISE webbplats alternativt kan informationen erhållas direkt från RISE. När certifikat upphör att gälla, upphör personens eller företagets rätt att marknadsföra certifikatet.

5 Referenser

SS-EN ISO/IEC 17024	Bedömning av överensstämmelse – Krav på organ som certifierar personer
SS-EN-ISO 5817:2014	Svetsning – Smältsvetsförband i stål, nickel, titan och desslegeringar (strålsvetsning undantagen) – Kvalitetsnivåer för diskontinuiteter och formavvikelser
SS-EN ISO 9606-1:2017	Svetsarprovning - Smältsvetsning - Del 1: Stål
SS-EN ISO 9606-2:2005	Svetsarprovning - Smältsvetsning - Del 2: aluminium och aluminiumlegeringar

Normbrunn 16, 170502, SGU

Trafikverkets kompetenskrav Arbete på väg, APV:

<https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Arbetsmiljo-och-sakerhet/Arbete-pa-vag/kompetenskrav-i-upphandlad-verksamhet/kompetens-for-arbete-pa-vag-apv/>

Heta arbeten, <https://www.hetaarbeten.se/>

SGU hemsida: <https://www.sgu.se/grundvatten/brunnar-och-dricksvatten/anlaggning-av-brunn/certifierade-brunnsbore/>